

HISTÒRIA DELS JUEUS

DAVID HERNÁNDEZ
THAO HIDALGO
MAITE PARTAL
DANIELA LUZÓN
GEORGINA MÈNDEZ

28 de febrer de 1433

*H*ola, em dic Isaac i avui, pel meu desè aniversari i el dia del Purim, m'han regalat un grapat de pergamins on puc escriure el que m'ha passat cada dia, això sí, els hi deu haver costat un ull de la cara perquè l'any passat ens van tancar les portes i tenim que pagar un impost extra si volem comprar alguna cosa als cristians, sort que som de les famílies jueves més riques al call!

El meu pare m'ha explicat que van matar al meu avi Ezra el 1391 i ni ell el va conèixer, només a la meva àvia que es va refugiar estant embarassada del meu pare. A partir d'això m'he decidit investigar-ho a fons.

2 d'abril de 1433

*A*hir vam començar celebrar el Pessah, o també se li pot dir Pasqua jueva i commemora l'èxode dels jueus d'Egipte i dura 7 dies, també hem passat d'any.

Durant aquestes setmanes he investigat a on van morir, com, i perquè el van matar. El meu pare m'ha dit que van haver-hi unes revoltes contra nosaltres el 1391 i el cristians ens volien matar a tots, quina bogeria! També m'ha dit la zona on va morir.

He anat a investigar-ho i només he trobat les cases cremades de sempre però aquest cop m'he fixat en un tros de pergami mig cremat, a un tros de mà ennegrida que diu: "Per al fill que mai coneixeré, David": Sento molt no haver pogut viure, ensenyar-te i estimar-te com un bon pare..." i l'altra part estava cremada, he suposat que el qui tenia la carta era el meu avi i li volia donar al meu pare, i he pensat que li havia d'ensenyar.

4 d'abril de 1433

*L*i he ensenyat al meu pare el lloc on he trobat el pergami, encara hi era i el meu pare ha llegit el que quedava i s'ha quedat estupefacte, després ha tornat a casa i no ha sortit de la seva habitació. Almenys ja se el que li va passar al meu avi i he tret unes conclusions: Va morir el 1391 a la casa cremada a dos cases de la nostra, també tenia unes costelles estellades i dedueixo que li van clavar una espasa. Després li van cremar la casa, tot i que encara no entenc el perquè tot i que el meu pare diu que ho van fer perquè ens culpaven de tot lo dolent que passava però això és impossible i crec que només ens volien fora per tenir-ho tot ells.

7 de desembre de 1433

*E*l pare no va sortir en tota la festa del Pessah i mira que és un home molt creient. Avui hem començat el Hannukà i el pare encara pensa en la carta, li deu fer pensar en el pare que mai va conèixer.

Avui s'han acabat les pàgines del meu diari, he seleccionat les pàgines que més

importants i les he llegit a la meva mare, m'ha dit "guarda això en un lloc segur i fes una carta pels teus descendents, que sàpiguen què va passar"

11 Anys després...

30 de novembre de 1444

*F*a 8 anys que van morir els meus pares per la pesta negra però jo era fora, comerciant amb un altre poble però això ja no importa, he decidit continuar el diari que vaig deixar a mitges ja que la meva dona, la Sara, m'ha regalat un grapat de pergamins i jo li he regalat una casa nova a les afores de la ciutat. Potser us preguntareu com ho he pagat, eren els diners guardats de l'herència dels meus pares.

12 de gener de 1445

*T*ot ha canviat molt, fa tres anys van ordenar que els jueus tanquessin totes les portes i finestres que donaven a la Girona cristiana. Ara no podem sortir del call, estem marginats.

9 anys després...

23 de gener de 1454

*F*a molt que no escric al diari... van venir uns cristians a apedregar la meva casa i una làmpada d'oli va caure a terra, mitja casa es va cremar incloent-hi els pergamins en blanc, sort que els escrits estaven en un cofre.

Fa 9 anys que vam tenir la nostra primera filla, la Alina, 3 anys després va tenir a la Rina

i 4 anys després a la Jara, ahir vam tenir l'Uriel, l'únic noi de la família a part de jo. Com m'agradaria que quan cresqués continués el meu diari... Així, d'aquí segles es sabrà la nostra història.

Jo he començat a envellir, d'aquí pocs anys... Puc sentir que moriré, és un presentiment.

20 de març de 1454

Últimament no està passant res interessant, les baralles al call cada cop augmenten més, els cristians estan enfadats i s'inventen qualsevol excusa per mutilar-nos. Això s'violència sense sentit! Tenim sort de que el rei per ara està de part nostra perquè som rics i si parem de proporcionar riquesa al rei, ell s'enfada.

30 de març de 1454

Avui, divendres sant, han tornat a apedregar les cases del call, fa dècades que cada divendres sant, els cristians venen aquí a apedregar-nos i culpar-nos per la mort de Jesucrist. Quina injustícia, això cada cop va a més.

25 de desembre de 1454

Avui no hem pogut sortir del call perquè és la festa dels cristians, Nadal. Hem tingut que quedar-nos a casa sense fer res mentre les famílies cristianes cridaven i es divertien. No hi ha dret, quan nosaltres fèiem festa ells feien el que volien i quan és la seva festa ens hem de quedar tancats.

4 de febrer de 1455

L'Uriel ha començat a parlar en hebreu més ràpid que les seves germanes i té una brillantor estranya en els seus ulls clars, és un noi especial.

6 anys després...

18 de febrer de 1461

L'Alina fa poc es va casar i va marxar a Barcelona, on el call és més gran i on viu el seu

nou marit. La Rina té el matrimoni concertat, es casarà d'aquí pocs mesos i a la Jara li estem buscant un bon pretendent. L'Uriel encara és massa petit per això, està una mica desconcertat perquè l'Alina, la seva germana que el cuidava quan només ells dos eren casa i la que sempre jugava amb ell s'ha anat a Barcelona i no la podem visitar tant com hem pensat i ara està preocupat perquè la Rina marxarà en pocs anys cap a Tarragona. Només li queda a la Jara, és ambla que es port més malament i sempre s'acaben barallant. No sabem que fer quan aquest parell estiguin sols a casa.

9 anys després...

23 d'agost de 1470

*D*aquí poc l'Uriel es casarà, és amb una noia un any més petita que ell, de 14 anys de Sant Daniel i nosaltres el que busquem pel nostre fill és que s'estigui bé amb ella, no només per terrenys. Creiem que faran una bona parella junts.

Estic molt nerviós pel seu casament i... Encara no li he dit a l'Uriel ni a la Sara el que m'està passant, estic enmalallint. He anat al metge i m'ha dit que hi ha moltes malalties que no saben com curar-les, i creu que entre aquestes hi és la meva...

algun dia de 1478

*H*e perdut la noció del temps, sempre estic marejat i vomito molt, fa temps que no se quin dia som... Els atacs dels cristians són quasi diaris, no ens volen aquí ni en lloc, ens volen morts. És per això que demà deixaré tots els meus pergamins sota la pedra que sobresurt davant la nostra casa.

un altre dia de 1478:

*V*enen els cristians, fanàtics ens busquen, m'he amagat sol, ja que fa poc la Sara va morir a causa de la meva malaltia. L'Uriel va anar a conèixer la seva promesa i jo estava suant molt, la Sara va insistir en cuidar-me i va resultar que em vaig curar però ella es va contagiar i poc després va morir. El meu metge no sabia com ho havia fet per sobreviure tant de temps i com em vaig curar. Era un miracle.

Continuant amb els cristians, la majoria dels del call ens amaguem on podem perquè

cada cop que ens veuen, comencem a pegar-nos amb qualsevol cosa al seu abast. No duraré gaire més.

més tard que l'últim cop, però també al 1478

M'han trobat estic escrivint mentre intenten moure la pedra gegant de la cova on he viscut els últims dies, l'han obert i m'he d'afanyar a posar aquest pergami sota la pedra on vaig deixar els altres!

MORT ALS JUEUS!

Escrit per una guardià que busca els jueus i els mata al mateix instant. Ja els vam avisar

14 de Gener del 1479

Avui, com cada dia tornava a casa corrents, quasi al toc de queda. Però amb el carretó ple de verdures no és que pogués córrer gaire.

Bé, la qüestió és que el carretó m'ha caigut (no vegis la bronca de la meva dona) i ha xocat per culpa del pedrot que hi ha al mig del camí des que vaig néixer.

I ara, fa no gaire, he sortit d'amagatolis a apartar-la. Per així no tornar-hi ha xocar mai més. No sabeu la meva sorpresa en trobar uns pergamins amagats a sota la pedra.

He tornat a casa amb la fantasia de què potser era el mapa d'algun lloc on hi guardaven or, joies o altres tresors dels cristians. I al principi m'he decebut en veure un munt d'escrits de fa temps.

Però després en fixar-m'hi més, me'n he adonat que era el meu difunt pare qui havia escrit. Així, que empès per la curiositat, he començat a llegir fins ara. Que m'ha agafat un no se que d'escriure.

És com una mena de diari, així que em presento:

Em dic Uriel, fill d'Isaac, l'antic propietari. Tinc 25 anys, una magnífica esposa, que es diu Isska i dos fills preciosos. La Yarah i en Gabriel, la raó de la nostra felicitat.

En la història del meu pare hi veig molt de dolor i patiment. Si que és veritat que no és que visquem com reis, però jo crec que les coses milloraran per a tots, i nosaltres, els jueus, podrem arribar a un acord amb els cristians.

Ara mateix em sento bastant ximple, li estic escrivint el que sento a un tall de pergami. Però no es tornarà a repetir, ja que no penso tornar a escriure mai més. És una estupidesa com una catedral.

5 de desembre del 1480

Veig que no mantenc la promesa de no tornar a escriure. Fa gairebé dos anys d'aquell cop, però a mi em sembla una eternitat.

Fa una setmana que va morir la meva estimada Isska. La trobo molt a faltat. Tant de bo pogués tornar-la a la vida... Però tothom m'ha dit que haig de mirar pels vius, i no pels morts, que ja no hi són. És per això que vaig començar a vendre totes les seves pertinències. I endreçant, va ser quan vaig trobar el diari. Ara ja no em sembla tanta ximpleria, més al contrari.

Penso que està ve això de poder treure les teves penes sobre alguna cosa, ja que sobre els meus fills no ho puc fer, ells han perdut una magnífica mare...

13 de març del 1484

Començo a estar preocupat per la Yarah.

Ja és bastant gran i no sap amb qui es vol casar. Ja se que vam prometre l'Isska i jo que no els obligariem a casar-se amb qui no volguessin però... en Gabriel ja està casat des de fa un any, i és més petit que ella, així que he començat a observar a la Yarah.

Amb la família del costat s'hi fa bastant, i hi viu un noi molt vent plantat que es diu Abel, sembla bon noi.

Ja he avisat a la Yarah, en un marge de temps, aniré a parlar amb els pares de l'Abel.

A ell se li veu que nota alguna cosa per la meva filla, i no m'agradaria que es canses

d'esperar-la i s'enamorés d'alguna altra noia. No se si trobaré un noi com ell.

Per una altra banda estic molt content per a en Gabriel, és molt feliç amb la seva dona, i m'ajuda a mantenir-me.

13 de març del 1485

El marge s'ha acabat. Ha passat just un any, ha estat suficient temps com perquè la Yarah s'ho pensi. No en tinc cap dubte, avui vaig a veure als pares de l'Abel. Que pel que he sentit estan igual de preocupats que jo per al seu fill.

En Gabriel ja ha tingut el seu primer fill. És l'alegria de la família.

Però tornant al tema de la Yarah. Fa un temps que s'ha enfadat amb mi, diu que ara ja no li faig cas, i que només estic per en Gabriel i la seva família.

I pot ser té raó, és per això que m'he decidit a anar a parlar amb la família de l'Abel

25 d'abril del 1485

Vaig anar a parlar amb els pares de l'Abel.

De seguida ens vàrem entendre, ja que ells buscaven el mateix per a l'Abel. Recordo que deien que era un miracle ~~de de~~ que hagués anat a buscar-los.

Al cap d'uns dies ja ho teníem tot organitzat, jo podia veure que la Yarah no estava gaire contenta, però pensava que ja li passaria.

Ha estat avui al casament que he descobert que ella... com ho diríem, no té els mateixos sentiments que tots els altres. No se si m'explico.

Encara que no m'ho hagi dit, he pogut veure que no estava feliç pel seu casament, i he començat a lligar caps.

Això l'Isska ho hauria sabut veure molt abans que jo.

La Yarah no estima de la mateixa manera. Però crec que ni ella mateixa n'és conscient.

És per això que arrancaré aquesta pàgina que acabo d'escriure. Ja que en un futur vull que aquest meravellós diari sigui de la Yarah.

20 de maig del 1490

Avui la Yarah ha tingut el seu primer fill, l'Omar, però l'ha volgut deixar al monestir, no vol tenir un nen, i l'Abel no li ha impedit.

No em parla.

Em va deixar de parlar el dia del seu casament. Sí que em diu bon dia, si ens trobem, o em porta menjar de tant en tant, però ja no és com abans que m'explicava com li havia anat el dia, el que havia fet, el que deia la gent...

La trobo a faltar, però suposo que la vaig fallar.

16 de març el 1493

Mhe començat a trobar malament, és de la pesta, o això és el que tothom suposa. De moment no tinc la casa tancada, però suposo que aviat ho faran. És per això que avui serà l'últim dia que escriuré. Deixaré el diari amb l'herència de la Yarah.

Yarah, si mai llegeixes això, filla meva. Et vull explicar unes quantes coses que he pogut aprendre en aquesta vida.

Aprofita-la, tant com puguis, perquè no és gaire llarga. Ja ho vas poder comprovar amb la de la teva mare. La vida no és justa, reina.

I els cristians tampoc.

Fa uns quants anys pensava que jueus i cristians podrien fer la pau, però ja veig que m'equivocava. No dubto que tard o d'hora la facin, la pau. Però jo no la podré veure, i és molt probable que tu tampoc.

Tot i això no vol dir que no hakis de lluitar per les igualtats, has de lluitar per allò que estimes i vols.

Com a punt final et deixo aquest diari, on hi podràs desfogar-te i escriure tot el que et vingui de gust. Cuida'l com si fos la teva vida, reina. Perquè amaga molts secrets de la nostra família. També et vull demanar perdo pel que vaig fer.

Sento haver trencat la promesa que anys abans havia fet amb la teva mare, però estava preocupat i una mica confós.

Però sempre t'estimaré,

El pare.

20 de març del 1490

*H*ola, sóc la Yarah. Avui és el primer dia que escric en aquest diari, és un diari molt especial, més que qualsevol altre que hagi escrit. És el diari que el meu pare em va donar uns dies abans de morir. Em va dir que el cuides molt, tant com la meua vida, que aquí podré desfogar-me i explicar totes les coses que em vinguin de gust, per això estic escrivint.

Estic molt trista. Fa 4 dies va morir el meu pare, l'Uriel. Jo ja sabia que li quedava poc, perquè estava molt malalt per la pesta. No el vam poder salvar. Estava molt greu i tampoc no hi ha cap cura, ara mateix m'empeneixo dels últims anys que no li vaig parlar. I d'haver abandonat al meu primer fill al monestir, ho vaig fer per fer empenyar al meu pare. I ara me'n penadeixo.

Avui és el primer dia que m'atreveixo a escriure al diari. Fins ara no l'havia volgut tocar, per mantenir-lo tal qual me'l va donar, perquè és l'única cosa que em queda d'ell. Però ara, en reflexionar-hi millor, he pensat que està molt bé que escrigui les meves pors, les meves penes, les alegries i tot allò que vulgui. Ho faré molt de tant en tant, però ho faré. Si el pare em va demanar que hi escrivís, perquè no fer-ho? I si ell m'ho va dir perquè des d'on estigui ara el pot llegir? I si és l'única manera de comunicar-nos? Seria el millor regal del món. El millor que ningú em pot fer mai. Ja se que no, se que no ho podrà mirar, però que hi perdo provant-ho?

*C*omençaré per presentar-me bé.

Jo ara tinc 16 anys, ja sóc bastant gran i estic casada des de fa tres anys, amb l'Abel. No m'agrada estar amb ell, però les nostres famílies van fer un tracte i no ha quedat cap més remei. És un noi agradable, i molt simpàtic, però mai no l'estimaré com ell hagués volgut. Jo el veig com a un molt bon amic i ja està.

13 de juny del 1491

*T*orno a escriure e aquest diari, ho torno a fer perquè ja no ser com desfogar-me a hores d'ara. Em sento sola i sento que estic obligada a fer tot el que em diuen. Al meu costat,

només tinc a L'Abel i els seus 5 germans. Tota la meva família és morta, la van matar fa uns dies, anaven pel carrer després del toc de queda imposat per als reis catòlics. Un grup de cristians que estaven de guàrdia els van veure i els van disparar a tots.

Són molt cruels, no ho entenc. Que els hem fet nosaltres? Ser jueus?

Néixer amb una cultura diferent de la seva? És molt injust. Ens fan patir per coses que no haurien de passar.

Que passaria si fos jo que els mates la seva família? Que passaria si fos jo qui els dispares un per un sense escrúpols? Ningú s'imagina el mal que tinc. En tot cas, si fos un d'ells, no ho podria fer. Em sembla que jo sóc una persona, dic una de normal, no com ells. Ells no són persones. Els humans ens diferenciem de la resta d'animals per la intel·ligència i suposadament els sentiments.

I de sentiments ells, dubto que en tinguin. I d'intel·ligència? Encara menys. Es normal voler acabar amb nosaltres? Però se que no hi puc fer res, a la mínima que em reveles, em matarien.

27 d'agost del 1491

Avui he tingut una molt bona notícia. Una que no m'esperava gens. i m'ha alegrat e dia, la setmana i la vida.

Un metge jueu m'ha vingut a veure a casa perquè hem trobava molt malament i m'ha dit que estava embarassada! Per fi tindre algú que estimi de veritat al meu costat. Estic segura que jo i l'Abel el criarem el millor que puguem. es una il·lusió per part dels dos.

25 d'abril del 1492

Estic nerviosíssima. avui neix la Daniela o en Mohamed! es un dia molt important i molt dolorós per mi... espero que tot surti bé!

M'agradaria que hi fos la meva mare, però no pot ser, el destí vol que morim tan joves com per no poder conèixer els nostres néts.

I si ~~de~~ ho vol, així serà per alguna raó i he de ser forta, he de pensar que això es el començament d'una nova vida. Intentaré que la vida del meu fill sigui bastant millor que la meva...

2 de setembre del 1492

Quan en tindran prou? No ho entenc! Ens han dit que d'aquí a un mes haurem de ser tots fora d'Espanya perquè els "portem mala sort" i els hi traiem el treball! Em sento humiliada, això no pot ser. S'ha d'acabar.

Jo no se quan de temps més aguantaré. Però ja us dic jo que no gaire més. Estem en una situació molt delicada, encara que molta gent no se n'adoni del que està passant.

Estan fent fora a tota una cultura d'Espanya tan sols per creure's millor.

Jueus morint-se de fam, de set, sense higiene, sense sanitat... en trobes a tot arreu. I encara que ara siguem només «gent que fa nosa», d'aquí a uns anys la gent ho sabrà tot. Sabran el mal que ens fan ara i els jutjaran.

Tant de bo pogués estar-hi per veure com pateixen...

Però el que em fa més mal de tot, és veure com pateix la meva filla. Em sap greu, ara em sembla que vaig ser molt egoista. Només vaig pensar que volia companyia, i no vaig pensar en el mal que li podia fer portant-la a aquesta vida de misèria i discriminació. Espero que la vida li somrigui més que a mi.

5 de setembre del 1492

Ja està. ja ho tinc! No em penso quedar aquí tan tranquil·la. el dia que hem de marxar aniré a l'oficina del general al qual li donen les ordres els reis i el cridaré ben escridassat, diré tot el que m'he callat i em suïcidaré. M'agrada la idea de poder tenir una mort digna, de deixar-lo amb les ganes de la meva sang.

Serà una petita manera de demostrar que els jueus valem més del que es pensen. No m'importa morir si així, aconsegueixo fer veure que els jueus no som una colla de covards. De fet, ho vull. Jo vull posar fi a tot això que anomenen vida. No m'agrada gens.

Massa patiment, tristesa, dolor... no se on és l'alegria i el dret a l'expressió, tothom n'hauria de tenir. Però a mi m'han privat d'aquest luxe.

El dia de l'expulsió li demanaré a l'Abel que es quedi amb la Daniela, vull que estigui en bones mans.

17 de novembre del 1492

*H*a arribat el dia. De bon matí despertaré a la Daniela i li donaré aquest diari. És la que vull que segueixi escrivint. Se que és molt petita, i que encara no en sap. Però li diré que el guardi, i un dia quan sigui més gran, se'l mirará i sabrà tota la veritat.

[-Daniela, se que això és molt fort per tu filla, això és un diari que em va deixar el meu pare i que ara l'hauràs d'escriure tu. Aquí podràs fer les teves petites revolucions! Sigues forta, i recorda que t'estimo molt, reina.-

La Yara no va tronar a escriure mai més al diari, ara era de la Daniela. Va agafar la pistola del calaix del seu marit i se la va guardar a la butxaca. Va caminar 30 minuts fins a arribar al despatx de qui buscava. Li va dir ben dit tot el que pensava. Li va donar dos cops de puny, i aquestes van ser les seves ultimes paraules abans de disparar-se:

-podràs matar a la meva gent, però que sàpigues que ets impotent contra mi, jo em mano, i jo decideixo matar-me abans que tu ho puguis fer.-

Va agafar la pistola, se la va posar a la nuca i va disparar.

Va morir al 17 de novembre del 1513, amb 18 anys. A tots els papers figura que en realitat va morir el 1942, en un tiroteig. Ja que el policia, molt indignat la va enterrar i no la van trobar fins al 1513, que la van enterrar en una fossa comuna. Un enterrament poc digne per algú que havia lluitat com ella.

29 d'octubre de 1513

*A*ixò és bastant estrany... és com una espècie de llibre que es pot explicar les coses del dia a dia. Però abans de tot vull explicar com l'he trobat, no se perquè però sento que ho haig d'explicar, això ho dic perquè la meva mare la Yarah em va aquesta mena de llibre per desfogar-me escrivint. Sento que he d'explicar tot el que em passa, perquè he llegit pàgines anteriors i he vist que és un diari que ha passat de generació en generació,

L'he trobat en una caixa vermella en l'armari del pare, i com puc veure crec que el diari és de la mare, ja que en el diari el pare no hi parla.

Ara mateix tinc 18 anys i tinc dues opcions per sobreviure, perquè fins ara he viscut amb l'altra part de la família: cosins, tiets...

Una és que em casi amb algun noi de família poderosa i rica, és a dir un bisbe, un príncep... I l'altre és que comenci a treballar.

Per mi la millor opció és que treballi, perquè no tinc ganes de casar-me amb una persona que no estic enamorada, no té sentit.

30 d'octubre de 1503

Avui he llegit les pàgines anteriors del pergami, i he descobert que és un diari. He llegit una part que em sembla que hagués sigut millor no llegir, ja que fa poc de la seva mort. Ara que està morta crec que la comprenc millor, després d'haver llegit la part del seu diari.

El que més m'ha agradat és conèixer una mica, o per saber el nom dels meus avant passats, és molt curiós saber el que va passar anys abans que jo hagués nascut.

Avui he sortit al carrer a buscar feina i per sort he trobat. Ha partir de demà seré costurera. Això m'encanta, és una de les meves aficions, i això és gràcies a la meua mare...

10 de novembre de 1503:

Crec que he trobat l'home amb qui casar-me! Es diu Ezra, i és el fill de la propietària de la botiga en la que treballo. Té el cabell castany, els ulls de color marró molt clar, quasi com mel, és alt, intel·ligent i simpàtic, vaja, perfecte per a mi.

Jo crec que també li agrado, ja que molts cops es queda a parlar amb mi quan no hi ha ningú a la botiga. Ens divertim molt, parlem tota l'estona i és molt graciós. És bo en la feina, de fet és ell el que m'ensenyava l'ofici.

Avui he vist el diari, el tros de la meua mare i diu que es va suïcidar l'Abel el meu pare, em va dir que la mare va morir d'una malaltia estranya que no té cura, Però avui he vist la veritat. No me'n recordo gaire d'ella, però pel que he llegit era una dona lluitadora, no era covarda, es va revelar.

No puc creure que he estat visquen enganyada durant tant de temps... M'agradaria parlar amb el pare, però es va morir.

4 de gener de 1509:

Fa molt de temps que ja no escric en aquest llibre, i no tinc excusa.

Ja m'he casat amb el noi de la botiga en el que treballava, l'Ezra. I ara mateix estic a punt de tenir un fill. Ja estic pensant el nom que li posaré, crec que si és noi, li diré Dan i si és noia, li diré Dora.

Tinc un gos que es diu Roc i és fantàstic. És molt fidel, ja m'ha protegit d'alguns lladres que ens volien treure la casa.

Ah! Per cert ja no visc a Catalunya, m'he mudat a Brasil amb tota la meua família, el viatge va ser llarguíssim, però va merèixer l'esforç.

10 de juliol de 1509:

Estic a Brasil, el viatge va ser molt llarg i jo embarassada, no va ser gaire divertit, ja que el viatge va durar dos mesos. Vaig anar en un vaixell gegant era impressionant, ja que hi

anàvem dues famílies i nosaltres ens vam emportar al gos, en Roc.

11 de Juliol de 1509:

*P*er sort avui ha nascut el meu bebè, és un nen i es diu Dan. Dic per sort per què tot just ahir vaig arribar a Brasil i no em va agafar el part en el vaixell de poc. L'Ezra i jo estem molt contents.

L'Ezra està a punt d'obrir una botiga de teixits aquí a Brasil. Ja tenim la casa i ens falta remodelar la part de sota per tenir la botiga, on hi treballarem els dos.

20 d'Agost 1510:

*L*a botiga va molt bé ens dóna molts diners i ara tenim un esclau a casa però no m'agrada dir-li esclau, més ben dit el tinc com si fos un fill meu. L'Ezra està d'acord amb tot això que penso, gràcies a la meva mare que tenia una ideologia semblant, de fet va morir per això. Estic intentat convèncer a la gent de què no els hauríem de tractar malament, de moment tinc convençuda a la meva millor amiga, que de fet és la meva veïna es diu Cristina. Ah! I en Dan ja té 1 any!

4 de gener de 1519:

*E*stic molt malalta, de fet crec que estic a punt de morir. El meu marit m'intenta cuidar-me però ell també està molt malalt i no ens podem cuidar mútuament.

Avui he decidit que li donaré el diari a en Dan perquè vull que ell comenci una nova generació i els dies que estigui trist pugui desfogar-se en aquest diari.

Avui és l'últim dia que escriure en aquest diari per què ja veig que no aguantaré gaire més.

Avui he estat pensant en la meua vida i he vist que he tingut una vida molt bonica i

espero que el meu fill també.

Avui torno a Catalunya

(La Daniela va morir tres mesos més tard el 19 de març de 1519 d'una estranya malaltia provocada per un mosquit molt perillós que li va picar a Brasil.

1544 3 de gener

Em dic Dan i la meva mare era la Daniela, que s'ha mort. Estic molt trist. Però ella mateixa em va dir que continués el diari de la família, perquè passi als meus fills, néts... i vagi seguin la generació.

Avui m'he posat a la feina, però abans de tot m'he llegit totes les històries de la meva mare, avis, i rebesavis. Semblen molt interessants. Intentaré escriure tant com ells. La meva mare em va deixar unes monedes perquè quan se m'acabés el pergamí, en pogués comprar més. Ha sigut una mort trista. Sempre la recordarem.

Avui m'he llevat d'hora, per poder escriure de bon matí al pergamí. M'ha agradat escriure mentre escoltava el cant dels ocells. Això mai ho havia fet, i m'ha agradat. Feia molt de temps que no escrivia. Des de que anava a l'escola, per tant, si la meva lletra és una mica des entenedora, és per això, suposo que aniré millorant.

15 de febrer de 1544

Avui he esmorzat sopa de pa que va quedar ahir. No és molt bona, però el detall del pare és maco. He anat a fer un vol pel nostre barri Jueu nou. Des que la mare va morir, el pare a volgut canviar de vida per no conservar tant el dolor. He anat a investigar-ho gairebé tot. Demà continuaré, és un barri amb masses secrets per només un matí. He anat a les cases jueves a saludar, totes són blanques i senzilles, com de costum. Però aquestes tenen alguna cosa peculiar. No ho se veure.

He anat a una casa que m'ha cridat l'atenció. M'ha obert una dona d'ulls abnegats, baixeta i amb bona intenció. Darrere d'ella, un nen de la meva mateixa edat i un gos petitet l'acompanyaven. S'han presentat. M'han caigut molt bé. Em acordat amb en Marc, que és el nen que i viu, que l'endemà ens veurem per conèixe'ns millor i anirem a passejar el seu gosset. Bé, almenys he fet algun amic. Després d'aquesta visita, me endinsat en el bosc proper de la meva nova avinguda. És un bosc amb fulles seques i

marrons, com tot el meu món des que la meva mare a marxat per no tornar. I e trobat molts tipus d'animals; de serps verdes fins a granotes ataronjades. Entre tot això, he vist una espècie de cova. Semblava la típica cova antiga, però estava ben amagada, tant que potser havia sigut el primer en descobrir-la. Vaig decidir que aquesta cova, seria meva, ja que l'havia descobert jo. Vaig decidir que quan estaria trist, aquests seria el meu món.

17 de febrer de 1544

Ahir vaig fer-li la visita al meu nou veí. És molt simpàtic! m'ha dit que estava enamorat d'una noia, amb el nom de Sara. Em anat a jugar a un parc prop de les nostres cases, ens ho hem passat super bé. Ell m'ha explicat la seva història, la seva mare vivia amb ell des de feia 2 anys, sols, perquè el seu pare l'havien matat per ser jueu. En marc, es va estranyar de que en jo li digués que I no tenia història. L'únic que li vaig explicar va ser la mort de la meva mare, i aquests diari. L'únic lloc on hi ha constància de la mi.

3 de Març 1544

Estic molt content. Avui en Marc m'ha presentat la seva " amiga ", la Sara. És super simpàtica, m'ha caigut genial. Hem anat a donar una volta, i els i he ensenyat l'única cosa que no ensenyaria a ningú. La meva cova.

Després d'una bona estona, ens em dirigit a casa la Sara, ens convidava a berenar. Pel que es veu, viu en un altre barri. On hi ha més diners. Hem berenat xocolata. És la segona vegada que el provo. La primera vegada que vaig provar-lo, va ser gràcies al meu tiet Joan, que me'n va portar.

La sara té una casa GEGANT. És super bonica, i té un piló de quadres. Són preciosos. Per acabar he anat a casa meva. He sopat, i de seguida me'n he anat a dormir. Estic cansadíssim!

28 de Març de 1544

Avui no estic tant content. El meu pare té una malaltia. Avui ens n'em adonat. De seguida, me'n he anat corrents a la meva cova. Al meu món. Me sentit sol, abandonat, com si res tornes a estar bé. Ara que per fi m'havia recuperat més de la perduda de la meva mare... Em passa això? La vida és molt injusta. Però ara toca ser forts, i estar amb el meu pare allà, fins als seus últims dies. Però, espero no poder dir més la paraula

"últims dies", espero que es recuperi. I se que ho farà.

23 d'abril de 1544

Avui és el meu aniversari. No tinc ganes de celebrar-ho. Els jueus normalment no fem res en especial, però ami sempre m'ha fet il·lusió. Cada any anava amb els meus pares a un lloc molt bonic on hi ha un llac. Ens passàvem la tarda rient, i després convidava un amic meu a casa meva, a acabar de passar el dia. Avui, però, no tinc ganes ni de parlar. Ni de menjar, ni de caminar. No tinc ganes de celebrar res. Ni tan sols sortiré de l'habitació per veure el meu pare. Però se que ell entrarà primer.

M'ha portat l'esmorza al llit, m'ha donat un petó al front, i se'n ha anat. Cada any em regala un petit detall. Fa dos anys un braçalet. I l'any passat un xiulet. Aquest any, com m'imaginava, res. Les coses estan anant pitjor. En Marc es mudara, d'aquí unes setmanes. Em quedaré sol.

Si el meu pare li passa algo, o es mor, estaré sol, sense ningú al meu càrrec. Que farà? Estic preocupat. Però que passi el que passi, si el destí ho vol així, així serà.

1 de maig de 1544

Ja ha començat el maig, és un mes molt bonic i m'encanta.

Avui el sol brilla més que mai i he decidit anar a veure en Marc i a la Sara, pel que es veu, estan cada dia junts. Volen aprofitar el màxim abans de que marxí... Jo també ho faria.

Quan he arribat a casa en Marc, ho he vist to endreçat, quina ràbia, amb lo maca que era casa seva.

La seva mare m'ha ofert un got d'aigua i m'ha preguntat si tot anava bé.

-Si- li he respost. La pitjor mentida que he dit mai.

Quan en Marc ha sortit, em anat a fer una volta. Ens em anat a la cova, on I Sara ens estava esperant. Els hi he explicat tot el que havia passat en aquesta darreres setmanes que no ens havíem vist. A la Sara se li ha escapat una llàgrima, i en Marc em comprenia. Estic orgullós d'haver-los conegut. Si no, no tendria ningú. El gos de'n Marc ens acompanya. És petit i no molesta molt. Es diu cuki.

Els hi he dit si hem volien acompanyar a casa i ho han fet. Quan ells han marxat i jo he entrat, m'he trobat el pare plorant. Ha dissimulat amb un petit somriure, però jo ho he vist.

Odio veure'l així. L'altre dia el vaig sentir parlant amb algú. Que li quedava poc, i no sabia que fer amb mi. Em vaig posar tant trist, que hem sembla que mai havia plorat tant. Bé, tret del dia de mort de la mare.

9 de Setembre 1549

És l'últim pergami que hem queda. Ja no en tindrè mai més. Aquesta és la última vegada que escriure. I ho he d'aprofitar. El meu pare es va morir fa 5 anys. 5 anys justos... La malaltia va acabar amb tot el seu cos. El cap, els ulls, Els seus braços, Els seus peus, i el que tenia més gran. El cor.

Ara jo tinc 15 anys.

Estic anant a treballar, és molt dur. 15 hores treballant cada dia. Excepte els dies festius, es clar. És molt dur estar sol, no tenir a ningú, ni pare, ni mare, ni amics. En Marc fa anys que no el veig. Des de que va marxar, li vaig enviar una carta. I em sembla que no la va ni rebre.

Estic perdut.

1555 (fa 6 anys) Ara tinc 21 anys 7 de Gener

Remenant pels calaixos dels objectes antics m'he trobat aquests pergamins. Aquí hi han escrites moltes de les meves història de quan era petit.

Ara, ja estic casat, amb una dona fantàstica, la Mira. Tenim dues filles. Som molt feliços. Pel que he vist, aquí vaig explicar-vos coses sobre el meu amic Marc. Bé, el vaig tornar a veure. Resulta que quan vam anar a la recerca de menjar, ell també hi era. Casi no el reconec.

Però ara ja és mort. Vaig rebre una carta on la seva dona m'ho explicava. Va morir quan el van travessar amb una espasa mentre passava enmig d'una batalla sense adonar-se'n... Sempre el recordaré com a molt bon amic.

Quan el meu pare va morir, i em vaig quedar sol, vaig anar a treballar. Allà vaig conèixer

la meva dona. Una molt bona experiència.. Tenim una família molt unida.

No se perquè estic escrivint, crec que per la il·lusió de que això segueixi sent vist i escrit per els nostres fills, néts... M'agradaria que això algun dia arribes a mans d'algun descendent de aquí milers d'anys... I se que passarà.

20 de juny del 1558

*T*inc el diari a les meves mans, el penso amagar algun lloc per conservar-lo bé. Vull que tota la nostra família el vegi i conegui la nostra història, que els nostres descendents sàpiguen el que va passar.

Vull que tot se'ls meus néts ho vegin, i se'ls dibuixi un somriure a la cara.

L'amagaré entre llibres vells, i espero que algun dia algú el trobi i s'entreteneixi a llegir-lo.

Em despedeixo, ja que com molts avantpassats meus, tinc una malaltia terminal, però em noto feliç. He tingut la meva dona i els meus fills, he estimat i m'han estimat, i l'únic que falta és que tothom de la nostre família , conegui la nostra història.

I si estic convençut de que això podrà passar, moriré feliç.

CRONOLOGIA FAMILIAR:

- 1433 naixement l'**Isaac**-1478 mort
- 1454 naixement l'**Uriel**-1496 mort
- 1474 naixement **Yarah**-1513 mort
- 1492 naixement **Daniela**-1532 mort
- 1509 naixement **Dan**-1555 mort

Webgrafia:

http://www.girona.cat/adminwebs/docs/c/r/cronologia_cat.pdf (Girona, Edat mitjana, alta edat mitjana, baixa edat mitjana)

<http://www.portalplanetasedna.com.ar/curiosidades48.htm>

<http://blogs.sapiens.cat/socialsenxarxa/etiqueta/segle-xv/>

[http://www.girona.cat/turisme/cat/monuments_call.php#preview\[fotos\]/0/](http://www.girona.cat/turisme/cat/monuments_call.php#preview[fotos]/0/) (jueus, call de Girona)

http://www.girona.cat/call/cat/publicacions_documents.php

http://ca.wikipedia.org/wiki/Hist%C3%B2ria_del_judaisme_a_Catalunya_durant_l%27edat_mitjana